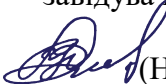

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
протокол № 2 від 30.08. 2022р.
завідувачка кафедри

 (Наталія КАБЕЛЬНИКОВА)

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ЛОГОПЕДІЯ З ПРАКТИКУМОМ**

Освітня програма «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Спеціальність **016 Спеціальна освіта**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Івано-Франківськ 2022

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Логопедія з практикумом
Викладач (і)	Кабельнікова Наталія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти
Посилання на сайт	
Контактний тел..	
Е-mail викладача:	nkabelnikova@ksu.ks.ua
Графік консультацій	понеділок, 15.00 або у призначений час
Методи викладання	лекційні та практичні заняття, презентації, диференційовані та індивідуальні завдання, тести

2. Анотація до курсу

Освітня компонента орієнтована на вивчення етіопатогенезу, симптоматики порушень мовленнєвого розвитку, методик, методів та прийомів діагностики, профілактики та логопедичної корекційно-розвивальної роботи з особами різного віку із відхиленнями у мовленнєвому розвитку. Особливу увагу під час вивчення курсу спрямовано на вивчення різних підходів до організації логопедичної допомоги з урахуванням сучасних тенденцій в логопедичній науці та практиці. Освітня компонента спирається на одержані знання з таких дисциплін, як «Психологія мовлення. Основи дефектології», «Психологія загальна та вікова».

3. Мета курсу: сформувати у майбутніх логопедів професійну компетентність через озброєння знаннями з етіології, патогенезу та симптоматики порушень темпо-ритмічної сторони мовлення, формування умінь профілактики, діагностики порушень мовленнєвого розвитку та організації корекційно-розвивальної роботи з дітьми, а також консультативної роботи з батьками дітей з порушеннями темпо-ритмічної сторони мовлення та педагогами закладів дошкільної, загальної середньої освіти.

4. Цілі курсу: в результаті вивчення дисципліни студент має володіти

теоретичними знаннями щодо:

- причин, механізмів та симптоматики порушень темпо-ритмічної сторони мовлення у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку,
- класифікації порушень мовленнєвого розвитку;
- методик, методів та прийомів діагностики мовленнєвих порушень;
- методик, методів та прийомів надання логопедичної допомоги особам з різними порушеннями мовленнєвої функції;

— особливостей організації логопедичної роботи з подолання порушень темпо-ритмічної сторони мовлення в умовах освітніх закладів різного типу;

уміннями та навичками:

— діагностувати порушення темпо-ритмічної організації мовлення, у тому числі проводити диференційну діагностику;

— використовувати методики, методи та прийоми логопедичної корекції з урахуванням етіопатогенезу порушень темпу та ритму мовлення.

— надавати консультативну допомогу батькам дітей з порушеннями мовлення, педагогам закладів освіти, які працюють з дітьми із відхиленнями мовленнєвого розвитку

Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення курсу студент має опанувати загальні та фахові компетентності, серед яких:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційної освітньої, навчально-реабілітаційної), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 6. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями психофізичного розвитку в спеціальних та інклюзивних дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах, реабілітаційних установах. ФК 9. Здатність застосовувати основні технологічні підходи до планування власної професійно-корекційної діяльності відповідно до порушень психофізичного розвитку та з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Програмними результатами вивчення дисципліни є:

ПРН 1	Знає сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.
ПРН 2	Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні освітніх та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПРН 4	Здатний планувати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.
ПРН 11	Здатний сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності.
ПРН 17	Здатний систематично підвищувати свою професійну компетентність.

5. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Форма контролю
Кількість годин – 90 (3 кредити)	12	14	64	диф.залік

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
2022-2023	7	Спеціальна освіта	4	нормативний

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійні засоби (проектор), презентації, відеофрагменти занять, відеолекції

8. Політика курсу. Лекції з дисципліни здобувач має відвідувати обов'язково. Опанування освітньою компонентою у разі пропуску 50% занять, у тому числі, що були проведені дистанційно, без поважної причини, буде оцінено на FX. На сайті KSU online викладено додаткові матеріали, відео та презентації до кожної теми. На практичних заняттях необхідною є активна участь в обговоренні питань, заохочується висловлення та аргументація власної точки зору з проблеми або питання. Здобувач має володіти спеціальною термінологією у межах теми, вільно користуватися знаннями із раніше вивчених дисциплін, наводити приклади. Обов'язковим є підготовка самостійної роботи, які здобувач має виконати в установлені терміни. Особливу увагу необхідно звернути на дотримання Кодексу доброчесності. Студент несе відповідальність за запозичення матеріалів інших авторів (з інтернет-джерел, у одногрупників тощо). У разі виявлення плагіату робота оцінюється на 0 балів без надання можливості перекладання. Відповідно, загальна оцінка за курс буде знижена.

9. Схема курсу

Тиждень, дата, кількість годин	Тема, загальний план	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 5. Порушення темпо-ритмічної організації мовлення. Заїкання					
Тиждень А 2 академічних години	<p>Тема 1.1: Порушення темпо-ритмічної організації мовлення та методика логопедичної роботи</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Браділалія. Етіологія. Патогенез. Симптоматика.</p> <p>2. Тахілалія. Етіологія. Патогенез. Різновиди. Симптоматика.</p> <p>3. Преривчастий темп мовлення.</p> <p>4. Система лікувально-педагогічної роботи при порушеннях темпо-ритмічної організації мовлення.</p>	лекція	1; 2; 4; 6;	Володіти матеріалом	20
Тиждень Б 2 академічних години	<p>Тема 1.1: Порушення темпо-ритмічної організації мовлення та методика логопедичної роботи</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Браділалія. Етіологія. Патогенез. Симптоматика.</p>	практичне	1; 2; 4; 6;	<p>1.Розкрити мовленнєву та не мовленнєву симптоматику браділалії.</p> <p>2.Визначити, чим відрізняється баттаризм від портерну.</p> <p>3.Розкрити, щоє провідним мовленнєвим симптомом при переривчастому темпі мовлення.</p>	

	<p>2. Тахілалія. Етіологія. Патогенез. Різновиди. Симптоматика.</p> <p>3. Преривчастий темп мовлення.</p> <p>4. Система лікувально-педагогічної роботи при порушеннях темпо-ритмічної організації мовлення.</p>			<p>4. Заповнити таблицю «Порівняльний аналіз затинань судомного та несудомного характеру».</p> <p>5. Заповнити таблицю «Диференціальні ознаки тахілалії та заїкання»</p> <p>6. Виписати у словник визначення термінів, підготуватися до термінологічного диктанту</p>	
Тиждень А 2 академічних години	<p>Тема 1.2.: Заїкання. Загальна характеристика.</p> <p>План</p> <p>1. Заїкання. Визначення. Історія вивчення проблеми.</p> <p>2. Механізми заїкання.</p> <p>3. Етіологія заїкання.</p> <p>4. Симптоматика заїкання.</p>	лекція	1; 2; 4; 6;	Володіти матеріалом лекції	10
Тиждень Б 2 академічних години	<p>Тема 1.2.: Заїкання. Загальна характеристика.</p> <p>План</p> <p>1. Заїкання. Визначення. Історія вивчення проблеми.</p> <p>2. Механізми заїкання.</p> <p>3. Етіологія заїкання.</p> <p>4. Симптоматика заїкання.</p>	практичне	1; 2; 4; 6;	<p>1. Підготувати інформаційне повідомлення щодо історичних поглядів на проблему заїкання.</p> <p>2. Виписати у робочій зошит мозкові системи, що забезпечують реалізацію рухового акту, зокрема, мовленнєвого (екстра пірамідна система, пірамідні шляхи, стріопалідарна система, ретикулярна формація, лімбіко-ретикулярний комплекс), розкрити їх функції.</p> <p>3. Розкрити сензитивні періоди та гіперсензитивні фази мовленнєвого розвитку.</p>	

				<p>4.Дати класифікацію причин виникнення заїкання.</p> <p>5.Законспектувати «Некоторые патогенетические механизмы заикания» (Беякова Л.И., Дьякова Е.А. Логопедия. Заикание. – М., 2002. – С. 111 - 125).</p> <p>6.Виписати у словник визначення термінів, підготуватися до термінологічного диктанту</p>	
Тиждень А 2 академічних години	<p>Тема 1.3.: Симптоматика заїкання</p> <p>План</p> <p>1.Фізіологічні (біологічні) симптоми заїкання.</p> <p>2.Класифікація судом.</p> <p>3.Соціальні (психологічні) симптоми заїкання.</p> <p>4.Поняття «феномен фіксованості на дефекті».</p> <p>5.Ступені фіксації заїкуватих на своєму дефекті.</p> <p>6.Типи перебігу заїкання.</p> <p>7.Групи заїкуватих в залежності від ступеня фіксованості на дефекті.</p>	лекція	1; 2; 4; 6; 8	Володіти матеріалом лекції	10
Тиждень Б 4 академічних години	<p>Тема 1.3.: Симптоматика заїкання</p> <p>План</p> <p>1.Фізіологічні (біологічні) симптоми заїкання.</p>	практичне	1; 2; 4; 6; 8	<p>1.Дати загальну характеристику симптомам заїкання.</p> <p>2.Розкрити класифікацію судом, визначити критерії, за якими характеризуються судоми.</p> <p>3.Розкрити поняття «феномен фіксованості на дефекті».</p>	

	<p>2.Класифікація судом.</p> <p>3.Соціальні (психологічні) симптоми заїкання.</p> <p>4.Поняття «феномен фіксованості на дефекті».</p> <p>5.Ступені фіксації заїкуватих на своєму дефекті.</p> <p>6.Типи перебігу заїкання.</p> <p>7.Групи заїкуватих в залежності від ступеня фіксованості на дефекті.</p>			<p>пояснити механізми його виникнення у заїкуватих.</p> <p>4.Дати характеристику типам перебігу заїкання.</p> <p>5.Дати характеристику групам заїкуватих в залежності від ступеня фіксованості на дефекті.</p>	
<p>Тиждень А</p> <p>2 академічних години</p>	<p>Тема 1.4.: Класифікація заїкання</p> <p>План</p> <p>1.Підходи до систематики заїкання.</p> <p>2.Невротична форма заїкання.</p> <p>3.Неврозоподібна форма заїкання.</p> <p>4.Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із невротичною формою заїкання.</p> <p>5.Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із неврозоподібною формою заїкання.</p>	лекція	1; 2; 4; 6; 8	Володіти матеріалом лекції	20
<p>Тиждень Б</p> <p>2 академічних години</p>	<p>Тема 1.4.: Класифікація заїкання</p> <p>План</p> <p>1.Підходи до систематики заїкання.</p> <p>2.Невротична форма заїкання.</p>	практичне	1; 2; 4; 6; 8	<p>1. Заповнити таблицю: Порівняльний аналіз клініко-психологічних проявів при невротичній та неврозоподібній формах заїкання</p>	

	<p>3.Неврозоподібна форма заїкання.</p> <p>4.Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із невротичною формою заїкання.</p> <p>5.Клініко-психолого-педагогічна характеристика дітей із неврозоподібною формою заїкання.</p>				
Тиждень А 4 академічних години	<p>Тема 1.5 : Комплексний підхід до реабілітації осіб із заїканням</p> <p>План</p> <p>1. Методика обстеження дітей із заїканням.</p> <p>2. Поняття про комплексний підхід до реабілітації заїкуватих.</p> <p>3. Особливості організації логопедичної роботи із заїкуватими дітьми.</p> <p>4. Організація навчання та виховання заїкуватих дітей в умовах дошкільного закладу.</p> <p>5. Основні напрями корекційно-педагогічної роботи.</p> <p>6. Форми та зміст взаємозв'язку логопеда із родиною заїкуватої дитини.</p>	лекція	1; 2; 4; 6; 8	Володіти матеріалом лекції	
Тиждень Б 4	<p>Тема 1.5 : Комплексний підхід до реабілітації осіб із заїканням</p>	практичне	1; 2; 4; 6; 8	1. Визначити мету, принципи та напрями	20

<p>академічних години</p>	<p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика обстеження дітей із заїканням. 2. Поняття про комплексний підхід до реабілітації заїкуватих. 3. Особливості організації логопедичної роботи із заїкуватими дітьми. 4. Організація навчання та виховання заїкуватих дітей в умовах дошкільного закладу. 5. Основні напрями корекційно-педагогічної роботи. 6. Форми та зміст взаємозв'язку логопеда із родиною заїкуватої дитини. 			<p>логопедичного обстеження при заїканні.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Розкрити поняття «комплексний підхід до реабілітації заїкання». 3. Визначити вплив медикаментозного лікування на заїкуватих різного віку. 4. Розробити поради батькам щодо режиму дня для заїкуватої дитини. 5. Розкрити структуру заняття із заїкуватою дитиною та групою дітей, назвати основні вимоги до проведення занять. 6. Визначити та обґрунтувати послідовність логопедичних занять із заїкуватими. 7. Розкрити модель проведення логопедичної роботи із заїкуватими, дати характеристику основним напрямам логопедичної роботи. 	
<p>Другий вівторок жовтня (академічних годин не передбачено)</p>	<p>Тема:1.6. Методичні системи реабілітації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку із заїканням</p> <p>План</p> <p>1.Комплексні системи реабілітації дошкільників із заїканням:</p>	<p>Самостійна робота</p>	<p>1; 2; 4; 6; 8</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бути готовими до відповіді на питання теоретичної частини плану. 2.Зробити порівняльний аналіз комплексних систем реабілітації дітей із заїканням. Результати оформити у вигляді таблиці. 	<p>20</p>

	<p>1)Комплексна система реабілітації заїкання Н.А. Власової та Є.Ф. Рау:</p> <p>2) Комплексна система реабілітації заїкання В.І. Селівьорстова;</p> <p>3) Комплексна система реабілітації заїкання Н.А. Чевельової;</p> <p>4) Комплексна система реабілітації заїкання С.А. Миронової.</p> <p>2.Особливості логопедичної роботи із заїкуватими школярами.</p> <p>3.Комплексна система реабілітації школярів із заїкання м А.В.Ястребової.</p> <p>4.Значення психотерапії у логопедичній роботі з подолання заїкання у школярів. Методика проведення аутогенного тренування.</p>				
--	---	--	--	--	--

10. Система оцінювання та вимоги

Політика щодо подолання академічної неуспішності: негативну оцінку можна підвищити, для цього студенту надається одна спроба. Якщо студент не засвоїв тему, пропустивши з поважної причини заняття - він може одержати консультацію у викладача та скласти тему. Ідентичні роботи, представлені різними студентами не оцінюються (зараховується 0 балів за кожну роботу). За самостійну та аудиторну роботу здобувач може одержати максимально 100 балів. Додаткові бали (максимально 5) студент може набрати за рахунок неформальної освіти в межах освітньої траєкторії курсу (проходження вебінару, курсу підвищення кваліфікації тощо з одержанням відповідного сертифіката та наданням покликання на веб-сторінку). Максимальний бал за заняття студент одержує у разі вільного володіння матеріалом зі всіх питань плану заняття, спеціальною термінологією, активної участі в обговоренні питань та виконання завдань за планом заняття, при цьому висловлює аргументовано власну думку щодо досліджуваного явища, аналізує, співставляє та порівнює, використовує додаткові джерела інформації.

Критерії оцінювання студентів на практичних заняттях

Рівень відповіді	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
високий	Відповідь або виконання завдання характеризується правильністю та повнотою без допомоги викладача. Студент вільно володіє термінологією з теми, логічно викладає матеріал, може самостійно навести приклади із власних спостережень, провести порівняльний аналіз явищ, що висвітлюються Рівень відповіді або виконання завдання є творчим.
дуже добре	Відповідь або виконання завдання характеризується повнотою з незначними огріхами, що виправляються студентом самостійно без надання допомоги з боку викладача. Студент володіє матеріалом з теми, використовує терміни, може дати їм визначення. Викладення матеріалу з теми є чітким, логічним з наведенням прикладів із власних спостережень, використанням знань із суміжних дисциплін. Порівняльний аналіз явищ, що висвітлюються, виконує за допомогою консультації викладача (за навідними питаннями). Рівень відповіді або виконання завдання є продуктивним.
добре	Відповідь або виконання завдання характеризується недостатньою повнотою, але правильністю. Студент володіє обсягом знань та умінь, які є необхідними для розкриття теми, користується термінологією, однак визначення

	<p>поняттям надає неточно. Під час проведення порівняльного аналізу досліджуваних явищ студент може припускатися окремих неточностей, які виправляє після надання консультативної допомоги викладача.</p> <p>Рівень відповіді або виконання завдання є продуктивним</p>
середній	<p>Відповідь або виконання завдання характеризується неповнотою і проводяться за допомогою консультації викладача. Студент неточно використовує терміни або зазнає труднощів під час характеристики визначень ключових понять теми. Під час проведення порівняльного аналізу досліджуваного явища спостерігається порушення логічності та точності. Необхідна консультативна допомога з боку викладача.</p> <p>Рівень відповіді або виконання завдання є репродуктивним.</p>
задовільний	<p>Відповідь або виконання завдання характеризується фрагментарністю і є можливими тільки за умови надання консультативної допомоги викладача.</p> <p>Студент частково володіє матеріалом з теми, не користується ключовими термінами, не може самостійно навести приклади із власних спостережень. Викладення матеріалу відбувається на репродуктивному рівні зі значною кількістю огріхів та неточностей під керівництвом викладача</p>
незадовільний	<p>Відповідь або виконання завдання характеризується неправильністю та фрагментарністю, відбуваються під керівництвом викладача. Теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою курсу, засвоєно частково, необхідні практичні уміння не сформовано. Відповідь відсутня.</p>

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
18-20	відмінно (А)	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент системно володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією, у тому числі і за допомогою НІТ, має власну думку щодо викладеного матеріалу, здатен її аргументувати, робить висновки

16-17	добре (B)	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент володіє матеріалом і може презентувати його перед аудиторією.
14-15	добре (C)	Завдання виконано вчасно, його зміст у повному обсязі розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент може доповісти основні положення проведеної роботи без глибинного аналізу, узагальнення матеріалу та підведення підсумків.
12-13	задовільно (D)	Завдання виконано вчасно, його зміст поверхнево або фрагментарно розкриває тему дослідження, оформлення відповідає всім вимогам до даного виду студентської роботи. Студент не проводить аналізу джерел, з яких було отримано інформацію, не здатен узагальнити та систематизувати матеріал, зазнає труднощів під час презентації проведеного дослідження перед аудиторією.
5-11	задовільно (D)	Завдання виконано вчасно, його зміст є дублюванням відомих джерел інформації. Відсутня будь-яка аналітична обробка представленої інформації. Студент на репродуктивному рівні з помилками відтворює матеріал, не може презентувати його перед аудиторією.
1-4	незадовільно (FX)	Завдання виконано невчасно і є дублюванням відомих джерел інформації. Оформлення не відповідає вимогам, що висувуються до даного виду робіт. Студент не орієнтується у змісті представленого матеріалу.
0	незадовільно (F)	Завдання не виконано або не дотримано кодексу доброчесності

11. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Логопедія: Підручник. \ за ред. М.К. Шеремет. К.: Вид. Дім «Слово», 2018. 786с.
2. Хрестоматія з логопедії: До 100-річчя факультету спеціальної та інклюзивної освіти \ за ред. С.Федоренко, І.Марченко. К.: Книга-плюс, 2019. С.150-177.
3. Белякова Л.И., Дьякова Е.А. Логопедия. Заикание. – М., 2001. – 311с.
4. Селиверстов В.И. Заикание у детей. Психокоррекционные и дидактические основы логопедического воздействия. — М.: Владос, 2001. – 284с.

Додаткові:

5. Резниченко Т.С. Чтобы ребенок не заикался. — М.: Астрель, 2000. -185с.
6. Соботович Е.Ф. Методика выявления речевых нарушений у детей и диагностика их готовности к обучению. – К.: Освита, 1998. – 87с.
7. Чевелева Н.А. Преодоление заикания у детей. — М.: Владос, 2001. -211с.
8. Шкловский В.М. Заикание. — М.: Академия развития, 1994. – 218с.

Интернет-ресурсы:

9. <http://www.prescool.km/>
10. <http://logopediya.com/>
11. <http://logopedi.narod/>
12. <http://www.krok.org.ua/logo-rus.php>
13. <http://www.logopediya/>
14. <http://www.logopediya.com.ua/>